

Завой

Седмичникът за култура, изкуство, критика и общественост.

Трудът е моя Богъ, само
той управлява свѣта.

Ферней

ХЛЪБЪ, СВОБОДА и МИРЪ

Това сж тритѣ вѣчни истини — обединени въ живецъ на борбата, която човѣчеството води на голѣмия фронтъ на живота подъ общо знаме. Ржце въ ржце, устреми въ устреми сж вpletени подъ него отъ милиони безименици — съ една воля, съ една вѣра, които сочатъ утрешния день и чертаятъ пѣтъкъмъ него.

Кой би могълъ да ги спре? Коя сила? Тая на системитѣ, тая на режимитѣ ли? Танали тѣ именно търсятъ силата на народа, който ако е гладенъ и подтиснатъ е врагъ на всичко, врагъ и на самия себе си.

Въ историята не липсватъ черни страници, на които сж отбелязани опити да се спре развитието, да се отклони човѣчеството отъ пѣтъкъмъ него. Всѣки такъвъ опитъ е билъ предсметникъ за упадъкъ, материаленъ и духовенъ упадъкъ.

Днесъ тия опити нѣма да се повторятъ, защото нѣма сила, която да ги повтори, защото гладнитѣ и подтиснатитѣ сж по-вече отъ всѣкога.

Защото най-после тѣ искатъ войната да завърши съ тѣхна победа, за да имъ донесе: ХЛЪБЪ, СВОБОДА и МИРЪ.

„Завой“

Една сутринъ, когато чичо Никола запрѣгаше воловетѣ — на пѣтъ за воденицата, съ пълна кола торби жито, видъ на покрива на къщата си цѣло ято гълъби. Макаръ слънцето да се бѣ изкачило отдалека надъ Чуката и затоплило земята, гълъбитѣ стояха сгущени — сжщо като да зѣззѣха. За да отбие блѣската на слънцето, който биешъ въ очитѣ му, чичо Никола си направи свѣка съ ржката и се загледа изпитателно въ ятото хвърнати гости.

— Откъде ще да сж дошли?... Да сж клебнали случайно — не имъ излезла случайностъ... Тѣ така стоятъ, че сякашъ никога не ще се вдигнатъ, — казва си той съ очудване. Чичо Никола гледаше гълъбитѣ, но и тѣ отъ своя страна

Войната се разширява

Политически дневникъ

Голѣмата победа на Германия, жертва на която станаха нѣколко държави, не очертава края на войната, въпрѣки всички предположения.

Налични признаци говорятъ, че войната се разширява съ бързи стѣпки днесъ и изглежда съ още по-бързи такива ще се разшири утре, съ принудителната намѣса на по-голѣмата частъ отъ днешнитѣ неутрални страни. Естествено тази принудителна намѣса ще дойде по пѣтъ на прѣко засегнатитѣ интереси — като единствено сръдство за реакция прѣдъ „правото на по-силния“ или прѣдъ заплахата на равния.

Поведението на Америка въ последното време е блестящъ примѣръ въ тая насока. Докато доскоро въ Америка се гърсѣха начини да се оправдае или прикрие въ истинскитѣ разбиръ косвенната ѣ намѣса на страната на Англия, изразена въ военни доставки по-голѣми отъ възможноститѣ на американската военна индустрия, днесъ се чуватъ все повече гласове на открито, прѣка и дейна намѣса на страната на Англия „до като не е станало късно“.

Подозренията отправени къмъ председателя Рузвелтъ отъ противникитѣ на намѣсата, че той все по-вече и по-вече се приближава къмъ нея, се оправдаватъ вече съ факти. Единъ отъ тѣхъ е тѣсното сътрудничество на военна база съ Канада, която въ случая е мостъ между Америка и Англия.

Другъ фактъ сжщо отъ много голѣмо значение е съгласието и желанието на Англия да отстъпи на Америка частъ отъ островитѣ си владения, срещу военни и политически компенсаци. Такива сж своя страна дава и Англия, която следъ като изтегли голѣма частъ отъ далеко-източнитѣ си военни ефективни, потърси компромисно нормализиране на

отношенията си съ Япония въ сжщото време когато за голѣма частъ отъ английскитѣ интереси въ Далечния изтокъ се чува думата на Америка вече.

Сжщата тая Америка живѣе днесъ подъ знака на трескавата военна подготовка. Увеличаватъ се до неимоверни размѣри военнитѣ бюджети, засилва се производството въ военната индустрия, увеличаватъ се ефективитѣ на армията и пр.

Ако намѣсата на Америка следователно, по горнитѣ констатации, може да се предвиди, последнитѣ отъ нея сж вънъ отъ всѣкакви предвидения. Може би историята отъ миналата война ще се повтори. Това обаче до известна стѣпенъ зависи отъ поведението на останалитѣ невоюващи днесъ сили — на прѣво мѣсто Съветска Русия, чийто бѣдащо поведение е неизвестно.

— Последната рѣчь на Молотова начерта въ общи шрихи това поведение. Отъ значение обаче, е действителното конкретизиране. За него бихме могли да сждимъ предварително единствено по интереситѣ на Съветска Русия, които тя особено въ последно време провежда устѣшно по жжитѣ пѣтици на проява.

Отъ значение сжщо за войната — сж голѣми последици за нея, че бжде безъ друго и конкретността, която се очаква да настѣпи въ германско-съветскитѣ отношения. Сърдечното приятелство — тѣхнитѣ досегашенъ етикетъ — не изключва нуждата отъ конкретна сжщностъ въ общитѣ интереси, провеждани въ паралелъ, полинитѣ на голѣмтитѣ събития, които прекриватъ свѣта.

При тая обстановка въ интереситѣ на воюващи и невоюващи, племянитѣ на войната голѣмѣятъ и се готвятъ да обхващатъ нови страни, нови народи.

Св. Развигоровъ

Янте, янте бабинитѣ

Снимка П. Василевъ

Прегледъ на печата

Подъ надсловъ „Назадъ къмъ селото“ вѣтъ Елховския трибуналъ пише: Селото е оня неизчерпемъ източникъ на блага, върху които се основа всестранното развитие на страната и, селото е неизчерпаема резерва отъ творчески сили, които сж гравитиращи елементи на нашата стопанска мощъ и културенъ напредѣкъ.

За селото обикновено много се пише и едва презъ последнитѣ години се зароди. Защото, трѣба да си признаемъ, нашето село е изостанало твърде назадъ въ всѣко отношение и се налага съ удвоени усилия и грижи да се зработи за него. Всички канцеларски предписания и препорѣки, колкото и хубави и целесъобразни да сж тѣ, ако практически не се приложатъ и осъществятъ, ще останатъ само като пожелания. Разбира се, че нуждитѣ на селото не сж малко, не тѣ не могатъ изведнѣжъ да се превъзмогнатъ и задоволѣтъ, но чрезъ една системностъ и планомерностъ може да се пристѣпи къмъ реализиране на всички мѣр-приятия, които съвременния начинъ на животъ налага въ всички области на живота.

Ние имаме още села, въ които задължителното първоначално училищно образование се преподава въ помъщения, които могатъ да служатъ за всичко друго, но не и за училища. Ние имаме училища още въ които учителнитѣ помагала сж твърде ограничени и затрудняватъ учителската педагогическа работа. Селскитѣ деца въ полншинството си

посещаватъ училищата си гледи, обстоятелство което говори за необходимостта, училищнитѣ трапезарии да бждатъ официално подпомогнати съ сръдствата на държавата. Къмъ всѣко селско училище трѣба обезпечено да има едно малко училищна градина: овощна и зеленчукова чийто възпитателно значение не подлежи на критика.

Жизна е душата на селската иладежъ за знания, а читалищата, които имаме въ селата, водятъ единъ анемиченъ животъ, повели липса на популярна литература, най-важното, поради липса на сръдства за набавяне на такава отъ пазара — Нима въ това направление хвърленитѣ отъ страна на държавата сръдства за набавяне подходяща литература за селската младежъ, не ще бждатъ оправдани?

Повечето отъ нашитѣ села не сж благоустроени. Броятъ се тѣзи, които сж водоснабдени, а всѣко малко сж тѣ, въ които е проникнало електрическото осветление.

Уредбата на селския дворъ е плачевна, не заради това, че липсва желание въ селянина и селниката, а защото нѣма кой да ги научи. Възприемчивостта на нашия селянинъ е едно отъ редкитѣ му качества и е достатъчно да има само кой да го напоява логично и целесъобразно, за да имаме въ това отношение прекрасни резултати и ползани за селянина.

Назадъ къмъ селото — трѣба да бжде лозунгъ на всички, които милватъ за българския народъ.

ВИЧО ИВАНОВЪ

Г Ъ Л Ъ Б И

ПОВЕСТЬ

— безъ да трепнатъ, любопитно надничаха въ двора. Тѣ дори очакваха — да имъ изтичатъ, да имъ махне съ ржка. Когато той престана да се взира, нѣколко гълъби се изправили и приближиха до стрѣхата. Следъ тѣхъ — други пѣкъ отидоха на горе по покрива и оглеждаха наоколо — сжщо като чужденци, когато попаднатъ въ непознатъ край.

Влагата отъ керемидния покривъ се изпаряваше.

Гълъбитѣ се гущеха и чистѣха перата си.

Макаръ воловетѣ въ колата да чакаха да имъ се издигна — това не стана, докато чичо Ни-

кола не съобщи на жжитѣнитѣ си за гълъбитѣ, които се суетѣха по покрива.

Утринната тишина на двора трепна: — Люцо! Люцо! — викна чичо Никола.

Настойчивиятъ викъ — отъ двора нахлу въ пруста, блѣсна се въ стѣнитѣ и бързо се промъкна презъ откритѣ врати — въ стаята съ огнището, където горѣше силентъ огънь. Чичо Николици чухъ гласа и, докато още се ослушаваше, обърна се къмъ голѣмата си дъщеря. — Люцо, излѣзъ че бѣша ти нѣщо. вика.

Като се показа дъщеря му

на пруста, чичо Никола, безъ да откъсва очи отъ гълъбитѣ, памахна ѣ така, че тя разбра да побѣзза.

— Имаме гости. Викъ — цѣло ято гълъби. Не сж диви, а питомни. Не ще да сж тукашни — отъ кога гледамъ да харѣкатъ, а не харѣкватъ. Вземи въ престилката си жито и имъ хвърли. Виждатъ ми се уморени, пѣтъ ще да сж били... Вземи компанята, напѣлни я съ вода и я сложи подъ стрѣхата. Ако мислятъ да оставятъ у насъ — тѣ и зѣрно ще си кльватъ, и вода ще си пийнатъ.

Чичо Никола се качи на колата, подкара воловетѣ, а дъщеря

му изтича напредъ да отвори вратника.

— Хайде, на добъръ часъ! — пожела Люца на баща си.

— Да си жива и здрава. Докато си дойде да не би да пропѣждитъ гълъбитѣ!

— Добре, добре, тате. Разбрахъ.

Като излѣзъ на пѣтъ, колата заскръпѣ подъ тежестта на товара. Есенята бѣ излѣскала междуселския пѣтъ, та още отъ сутринята той блѣстѣше на слънцето, като огромна релса, която се губи натагѣтъ къмъ могилигѣ на кржгозора. Задъ колата остана широкиятъ дворъ въ роса, прѣдъ него — пѣтъгѣ и боритѣ далечини на изтокъ.

Люца затвори и подпѣръ вратника, спрѣ всрѣдъ двора и се загледа въ гълъбитѣ: тѣ се бѣха разишавали по покрива. По

Полковникъ Чарлзъ А. Линдбергъ

Вмѣсто да воюваме

Отъ коя да е гледна точка, намъ е необходимо едно сплотно, а не разединено семейство отъ народи.

Нито Америка, нито западната цивилизация ще спечелятъ отъ продължаването на сегашната борба. Колкото повече тя продължава, толкова повече Русия и Япония ще бъдат улеснени въ техните завоевателни стремежи. Нашата политика трѣбва винаги да се противопоставя на тѣзи междоусобни войни между нашитѣ родителски държави и трѣбва да насърчава каузата на мира чрезъ влияние и чрезъ примѣръ.

Нека не се самозаблуждаваме да върваме че ние ще донесемъ миръ между европейскитѣ страни като участвуваме въ тѣхнитѣ войни или гарантираме тѣхнитѣ договори. *Постигането на единъ траенъ миръ може да стане не чрезъ налагането, а чрезъ осуетяването на единъ втори договоръ като Версайския.* Миръ ще се постигне само чрезъ премахването на желанието за война отъ страна на онѣзи, които сж въ състояние да я водятъ. Потрѣбни сж не формули, а разумъ, не гаранции а задоволяване нуждитѣ на всички.

Последната война ни доказва каква глупостъ е да се изпращатъ американски войници на Европейскитѣ бойни полета. Победата, за спечелването на която ние допринесохме, не донесе нито редъ, нито миръ. Нашата политика трѣбва да бжде да предотвратимъ тѣзи европейски войни, ако можемъ, а ако не успѣемъ, — да стоимъ на страна, докато европейскитѣ народи сами налучкатъ пжтя и се нагодятъ къмъ своитѣ мнѣящи се условия и прирѣстъ на население.

Ние трѣбва да стоимъ на страна, ако не по други причини, то поне, за да оцѣлѣе една силна западна нация, която да запази горещъ пламѣна на цивилизацията и да посочи пжтя изъ безднитѣ на хаоса, въ който неминуемо ще изпадне Европа, ако тази война продължи. Нека поне ние, запазвайки силитѣ си, подържаме горящъ този пламѣкъ, за да не би останкитѣ на тази наша прославена западна цивилизация единъ денъ да бждатъ изравнени изъ пепелищата, както днесъ мраморни и бронзови останки ни напомнятъ за нѣкогашното величие на Римъ, Елада, Египетъ и Вавилонъ.

(по в Зорница)

Варненци и гости на града посещавайте вегетарианския ресторантъ

„ЗДРАВЕ“

ул. Ц. Борисъ (до бонбонения складъ ф-ка „Балжкчиевъ“).

Тамъ се сервира винаги евтина, питателна и разнообразна храна приготвена отъ прѣсни продукти и чисти — краве и дървено масла.

Отъ посещението ще останете доволни.

Запомнете: вегетариански ресторантъ „ЗДРАВЕ“

Посетете бюфета

„ЗВЕЗДИЦА“

на брѣга на езерото — срещу руското (липованското) село.

Красива природа, чистъ — специално създаеднъ езеренъ планъ, мѣсто за риболовъ.

Посетете веднанъ „ЗВЕЗДИЦА“ съ корабитѣ на Морското крайбрѣнно плаване, за да прекарате незабравими минути.

Тръгване отъ пристанището — сутринъ, обѣдъ и вечеръ. Отиване и връщане 15 лева.

Бюфета разполага съ разнообразни закуски и студени напитки.

Василь Воденигарски

СИНУРА

Репортажъ на в. Завой

Горещъ юлски денъ. Отдъхаме на тревялия слогъ. Наблизо трака косачка и долита говоръ на жетвари. Ставри Политиката пуши, а Петъръ Паздерката седналъ насреща ни неспокойно слуша...

Махна съ ржка.

— Слушай, Васка, харно е това дето го каза. Синура. Какво е синура? Трева. Търнакъ. Зиморникъ. Дѣли той хората. Цепи хубавата земица. Нѣкжде отцепилъ повече — нѣкжде по-малко, а нѣкжде хичъ и не отцепилъ. Имамъ азъ нѣколко декарци. Днитѣ ми изядоха казвамъ ти. Но, това иди дойди носи се. Ама душата, душата ми, Васка, на катраникъ заприлича, черна почерня. Миръ нѣмамъ. Легна — сънь ме не хваща. Може градушка да чукне. Може суша да спече зърното. Или дъждъ да прогной спопитѣ. Стана — главата се върти кое — по напредъ? Жена гола — деца боси. Тежко. Тръгвамъ по чужденци. Гърба си не сещамъ. Гърдитѣ ми гниятъ. И пакъ... пакъ майната му. Залюти ми понѣкога. Причернѣе ми. Иде ми да грабна една мотика, па да копая, да дѣлбая, че да издѣня единъ хе-е такъвъ трапъ. Да легна въ него, па да викна на хората: заривайте. Живѣ ме натѣчете въ тая черната.

Колкото повече приказва Паздерката, толкова повече се ожесточава. Нѣколко тѣсни ниви. Три анемични деца и една съсхрена отъ трудъ жена — ето неговото богатство. Забилъ погледъ въ сухата земя, сякашъ чете черната книга на своята орисия. Езикътъ му става цвѣтистъ, типично български, мѣчно подаваемъ на възпроизвеждане въ печатно слово.

— Слушашъ ли, Васка!

— Слушамъ, бай Петре.

— Слушашъ ама не трѣбва само да слушашъ!

— Ами какво да правя?

— Мѣчно ми е мене. Разбирашъ ли? страшно ми е. Ще ми причернѣе нѣкой денъ и може човѣкъ да убия...

— Я гледай... — Ставри всмукна за последенъ пжтъ отъ своята безнадежно догоряла угарка. Опари си устнитѣ. Сърдито плю и продължи — Чернѣе ти казвашъ? Нали знаешъ защо ти чернѣе?

— Зная. Ама...

— Трѣбва да разберешъ: щомъ ще се копае трапъ, за синура ще се копае. Копай и не ще ти чернѣе!.

— Ще копая.

— Вмѣсто да пушишъ — ще копаешъ. Тамъ му е майката...

— Стой! Стой! Сту-у-у-у... — закрещяха нѣколко изплашени гласове.

Косачката спрѣ.

Прескочихме слога. Едно четирнадесетъ - петнадесетъ годишно момче, лежи по-гърбъ. Лицето му е безкръвно, бѣло като стърнището. Едната ржка обляна въ кръвъ. Жена съ безумно разширени очи, тича съ кофа вода, разбутва свещицѣтъ се жетвари. Момчето полета отвори очи.

— Живѣ съмъ мамо, остави тая кофа.

Насилило болката, момчето се усмихна и стана. Отъ ржката му капе кръвъ и багри бѣлата стрѣвъ. Ставри срѣчно превърза раната, потупа го по рамото.

— Карай братче, яка душа ще станешъ ти.

Косачката безразлично за-трака. Небето нагорещено до побѣляване, безстрастно пали земята. Само алената кръвъ върху бѣлото стърнище напомня за малката случка. Захапала косачката коренъ. Бръкна-ло момчето между зжитѣ на стърпъ. Воловетѣ подгонени огъ мухитѣ трѣгватъ. Хря-я-я-я-я съ показалецътъ увисва Потърсихъ съ погледъ Паздерката. Лицето му е изопнато, засти-нало. Очитѣ вторачени въ обогрѣното отъ кръвта стърнище.

— Паздерка!

Сепна се като пробуденъ отъ сънь. Ставри широко, гърлесто се изсмѣ.

— Какво гледашъ като смах-натъ?

— Синура... глухо отрони той — кръвъ...

Полето пламтеше. Нивитѣ пукаха и димѣха. Минаха нѣколко месеца.

Надъ каменния градъ сивиятъ бризентъ на небето истискаше вода. Въ една мансарда нѣколко студенти безцелно шумѣха.

— Ти си селянинъ!... — Крещеше единъ — И като такъвъ, ти много добре познавашъ връзката между селянина и земята, горещата любовъ къмъ нивата, къмъ имота. Да, малко е той, нищоженъ е, но е свой роденъ, майчинъ...

— Поезии... — прекъсна го опонента — поезии, поетични глупости сж това. Любовта къмъ земята е сила, стихия, но тя нѣма нищо общо съ твоето: „свое“. Това което ти защита-вашъ е инстинктъ насажденъ отъ синура. Какво би казалъ относно това? Той измъкна отъ джоба си омачканъ вестникъ и бързо прочете:

„При скарване за пребранъ синуръ Димо Стойновъ и Петъръ Димитровъ (Паздерката) се сбили. Димо ударилъ Петъръ по главата съ желѣзна жегла и го убилъ. Сетне убие-ца отишълъ самъ и спокойно направилъ предъ полицията пълни признания.“

— Имашъ думата драги?..

Отъ поста

на „Завой“

Жалко но... фактъ

Какво смѣташъ да издавашъ презъ есенята? — питамъ единъ книгоиздател — лѣтуващъ въ града ни.

Ако искамъ да спечеля, думамъ ми той, трѣбва да продължа да издавамъ онова, което се търси, което се купува, защото е въпросъ за смѣтка.

А какво се търси най-много сега? — любопитствувамъ азъ. Лекото, сензационното четиво, драги.

Голѣма частъ отъ художественнитѣ книги, които съмъ издалъ стоятъ, въ сжщото време когато съмъ претрупанъ съ поржчки за „стока“ т. е. книги, за които ти казахъ, че се търсятъ сега.

Ще продължа следователно да издавамъ такива.

Въпросъ за смѣтка е нали?

За „амбулантнитѣ култур-трегери“.

Нѣма нужда да ги търсите — на кждето и да се обърнете тѣ ви се набождатъ на погледа, особено сега.

Плѣзнали сж въ разгнѣнати боеви редъ изъ цѣлата страна, подъ формата на книгоиздате-ли, редактори, писатели и пр. и търсятъ жертви — абонати, настоятели, съучастници, въоб-ще хора, отъ които може да излезе нѣкой левъ и другъ. Тамъ кждето не деватъ съ добро — обещава, заплашватъ, изнудватъ — днесъ за книга, утре за вестникъ (да пише или да мълчи за нѣщо), за списания, библиотеки и пр.

Много често довърчили хора, даже и такива, които сж познати на нашата общество-ност, сж имъ добри приятели и покровители. Други пъкъ вършатъ това съ съображения, които не спиратъ предъ паде-нието да виждеме известни „рецидивисти“ — поканени на тържества, приеми, банкети и пр.

На насъ, разбира се, не ни остава нищо освенъ да сж-димъ по единитѣ за другитѣ и

До приятеля Т.

(вмѣсто отговоръ)

Единъ майчинъ синъ, съ прѣсни основи на варненски гражданинъ, има дързостта да отчита културнитѣ прояви на града чрезъ еднодневка въ колонитѣ на единъ ежедневникъ.

Между другото той намира, че редакторътъ ни ималъ „факирски способности“, които му позволявали да се справя съ финансовитѣ въпроси на вестника.

Това майчиниятъ синъ отбеляза като културна проява, сждейки навѣрно по собственото си факирство... отъ онова време когато излизаше „Мента и аванта“ въ столицата.

Наблюдателъ

лъскавата имъ перушина играе-ше самата топла свѣтлина, къмъ радостното имъ гугукане се присѣдиняваше утринната звучностъ на небето и есенно-то благоухание на земята.

— Не ще сж тукашни тия животинчета, каза на себе си Люца и усѣти, че въ сърдцето ѝ изблика майчинска нѣжностъ. — Като сж спрѣли на нашата кжца, нѣма да ги пждимъ... то гължбитѣ сж птици свещени. Едно, две, три... — зачете ги тя полугласно.

Между ягото имаше нѣколко малки, които тичаха подиръ майка си, излизаха отпреди ѝ и — упорито мушеха мекитѣ си човчици въ нейната човка: навикъ, останалъ отъ доверашното имъ детство, когато сж ги хранили въ самото имъ гнѣздо. Докато майката не се поддава-

ше на прищевкитѣ на своето поколѣние и показваше търпели-востъ, то бащата — за да ги отпжди, си служеше съ яжитѣ си крила и човката. Малкитѣ, които види се, бѣха отдавна оставени на собственитѣ имъ грижи за прехрана — пицѣха, като току-що откърмени дечица.

— Водятъ и малки съ себе си, — заключи Люца и избѣрза да съобщи въ кжщи.

Чина Николица, нейната по-малка дъщеря Велка, Стоянчо — всички излѣзоха да видятъ гължбитѣ. Люца пъкъ се отби въ житника, сложи въ престилката си нѣколко шепи жито и, докато другитѣ гледаха ягото гости, тя имъ хвърляше подъ стрѣхата и ги викаше:

— Пцу! Пцу! Пцу...

Нѣкои отъ гължбитѣ, които бѣха къмъ комина — съ пре-

литане се спустнаха на самата стрѣха и занадничаха къмъ земята. Една отъ кокошкитѣ въ двора — първа се спустна и започна да кълве.

Слѣзоха на земята и нѣколко гължби, а следъ тѣхъ — и останалитѣ отъ стрѣхата. Докато възрастнитѣ кълвѣха мълчаливо, мѣничкитѣ тичаха на-самъ натамъ и пицѣха съ такава настойчивостъ, като да се караха.

Чина Николица разбра, че гължбитѣ сж гладни и не забави да каже:

— Не може да бжде да сж тукашни. Вижда се, че идатъ отъ далеко.

— Ти пъкъ, мамо, отъ кжде разбра, че не сж тукашни?

— То дѣще, за това не се иска много умъ. Чужда птица не стои толкозъ време на

чуждъ покривъ. Ако гължбитѣ бѣха нашенски — отдавна да сж отлетѣли. А тѣ — вижъ, че стоятъ, мърдатъ.

— Ще видимъ — като се нахранятъ, дали не ще хвъркнатъ, — обади се по-малката ѝ дъщеря, Велка.

И всички останаха да чакатъ. Само Стоянъ, като чу да бие утринниятъ звънецъ — затича къмъ училището.

Следъ като кълвѣнаха, каквото можаха да кълвѣнатъ — гължбитѣ отново се върнаха на покрива. Само единъ кацна на подаващата се гредѣ подъ стрѣхата и надникна презъ отворитѣ — навътре въ тавана. Сега чина Николица се убеди напълно, че гължбитѣ тукъ не че сж останати. Защото на покрива тѣ се разположиха съ онова спокойствие, свойствено

на отдаващни обитатели. Но, ко-гато следъ малко — нѣщо чит-на къмъ близкия трѣненъ плетъ, гължбитѣ трепнаха и се мжче-ха да узнаятъ — дали не ги дебне нѣкоя опасностъ.

Чина Николица се обърна къмъ дъщеря си:

— Животинкитѣ сж заплашени. Вижда се, че сж проку-дени, нѣматъ стопанинъ.

И трѣгнаха къмъ кжщи.

II

При тихи дни — ехото на то-повнитѣ гърмежи достигаше чакъ въ селото. Разстоянието отъ тукъ до Добруджанскитѣ полета, кждето се водѣха бое-ветѣ, не бѣ голѣмо.

Като чуваха глухия трѣнежъ на топоветѣ, хората трѣпѣха въ мжка и грижи. Тамъ — отатѣкъ — спокойния кржго-зоръ на северъ — днитѣ и но-

Четири за ожената

Киноактрисите Марсела Шантал, Валентина Тесие, Жанк Селво и Линн Киверс на антиюлски теми.

Известната киноактриса Марсела Шантал, която напоследък игра само във филми с морски сюжети, при запитването и дали предпочитва модернизма пред миналата епоха, дала е следния отговор:

— Не обичам да се разиграват драми около мен. Обичам да организирам сама живота си, така, както аз го разбирам. Обичам „бързината“, динамиката — аеропланите, автомобилите. Не обичам да обядвам в ресторанта, който като напусна ще трябва да си задам въпроса: „Къде трябва да убия времето си сега?“

Според мен съвременният човек не трябва да седи на едно място по-вече от пет минути. Движение, динамизъм — ето живота!

— А за любовта, какво ще кажете?

— За любовта няма време дори да се мисли. Тя идва бързо и трае само за една нощ, или само до утре.

Не предпочитам живота на миналата епоха, казва киноактрисата Валентина Тесие. Тая епоха се състои в тъсните рамки на страха, на прикритието. Аз обичам интензивния живот на нашия век, при все, че някои работи не ми харесват.

Пред автомобилите, аз предпочитам ездата, лекият превозни средства на миналия век. Във нашата епоха всичко върви в бързо темпо. И това е чудесно. Човекът няма време дори да се откъдне. Ето смисъла на живота!

— Какво ще ни кажете за любовта?

— Модернизма не е убил любовта. Нищо не е в състояние да убие светлото чувство, което е пустошно дълбоки корени във човешката душа.

Това не зависи от външния свят, а от умнието да му се създадат граници. Колкото по-вече живява, толкова повече чувствавам живота и

любовта — завършила Валентина Тесие.

Мнението на киноактрисата Жанк Селве е съвсем различно от това на нейните колежки.

— Предпочитам епохата на Юлий Цезарь и Наполеона, казва тя, защото се изчезването на тая романтична епоха сж изчезнали и хилядите хубави неща, като културата към красотата, към чара и пр.

Тогавашната епоха прекервали времето си бездълничество, въ лугане. Днес закъснѣем ли малко ритма на живота си, той губи нормалния си такт. Признавам че нашият век се гордѣе съ голѣмъ прогресъ. Но тоя прогресъ служи ли за щастieto на хората?

Когато сутринъ ставаме от леглото, нѣмаме време да се любуваме дори на ясното небе. Веднага трябва да се обадим на телефона, и да се приспособим съ изискванията на нашето време, което убива чувствеността, поезията и всичко това се замѣства съ страданията.

Единственото нещо, което не ми се харесва от миналата епоха, казва Линн Киверс, това сж килограмите платове и дантели, които трябва да нося на гърба си. Въ тѣсния корсет, който убива кожата, жената не може нито да диша нито да се движи свободно.

Нашата епоха е за предпочитане предъ тая от миналото. Днес женитѣ живѣятъ свободно, иматъ права. Ние имаме нужда от движения, от бързина, от желаниа, от стремѣния.

Защо да търсим миналото, когато новото време ни поднася спорт, кино и др.

Любовта нищо не е загубила от себе си. Сърцата си оставят едни и сжици презъ всички времена. От насъ зависи да я запазимъ ли за по-дълго време или не. Страхътъ да не я загубимъ предава особенъ чаръ на любовта.

Козметика

Тукъ даваме нѣколко съвети и рецепти за премахване на бръчките.

Три четири пжти седмично лицето се мие съ пулверизаторъ, съдържащъ съставъ отъ алкохолъ, нѣколко лъжички (на равни части), смиренска тинктура, розова вода или салициловъ разтворъ.

Масажътъ е също така срдство за премахване на бръчките. Той прелизвива циркулация на кръвта. Кожата на лицето заруменява и осигурява по тоя начинъ храненето на тъканитѣ.

Чрезъ масажа, кожата на лицето става по гъвкава и неупукната мазнина се премахва.

Масажътъ трябва да се извършва отъ опитна ржка, защото грубото масажирание, може да има отрицателенъ ефектъ.

Преди да пристѣпимъ къмъ масажъ, лицето трябва да се изчисти съ чистъ спиртъ.

Ето тукъ единъ безвреденъ кремъ за масажирание, колдъ кремъ 5 гр., ланолинъ 5 гр., вазелинъ 10 гр., смиренска тинктура 20 капки.

на оная — хората сж други, и оржиките е другол — говорѣше чичо Никола тази вечеръ предъ вратника, на нѣколко седки жени и стари, дошли едни-други да се утѣшатъ, мисли да развѣнѣятъ.

— Нѣмаме писмо отъ Димитръ, забави да пише, — обадѣ се Люца загрижило.

— А и тукъ — въ село поща ли имаме! Писмата се бавятъ, кметскиятъ намѣстникъ своята работа гледа, за общата — не йска и да знае. Какво отъ туй, че писмата редовно не се получаватъ!..

— А че то — и азъ отъ синове си редъ още не съмъ получилъ — присѣдинѣе се дѣдо Пеню оварѣтъ. — Кметскиятъ каза, че въ време на война — оная, които сж въ тила — трѣбвало да иматъ тър-

Йосифъ Петровъ

Утро

Златни ниви — бащино имане — едри натежали класове! Хай, другари — весели акрани, вдигайте се — жътва ни зове!

И прозвѣнна среброгласа пѣсень въ утринния бледосинкавъ здрачъ, а отрещѣ въ сѣнокосъ понесенъ, се провикна подранилъ косачъ.

Трепнаха далечнитѣ върхари, въ димъ потъна малкото село, полетѣха въ луда надпревара хилядитѣ бронзови ржци!

Звъннаха чиличенитѣ сърпи въ утринната свежа ведрина, и моминскитѣ кенарни кърпи се развѣха като знамена!

Тръснаха се снопи — тежко злато, отъ челата рухна едра потъ! Ехъ, ти, огнено, безкрайно лѣто! Ехъ, ти, мой отруденъ братъ-народъ!

Връстници

Мои другари — весели акрани, непокорни селски синове, утре рано утро щомъ подрани братъ-акранинъ ще ви позове

Накривете кждрави калпаци, съсѣе божурни китки надъ чела, че съ минемъ жгститѣ букаци и ще спремъ въвъ роснитѣ нива.

Тамъ, срдъ жаръ отъ макове червени, съсѣе три прѣста че да сторимъ кръсть, и ще паднемъ низко на колѣни да цѣлунемъ пламналата прѣсты!

Ще дадеме братски вѣрна клетва за дружество въ близкитѣ борби, че ни чака изобилна жетва подъ зовѣтъ на бойнитѣ тръби!

Буйна младостъ съ бури и премежди ни вещаѣтъ тъмни времена! Ще се чернятъ булки черновежди! Ще се вѣятъ бойни знамена!

Хайдушка пѣсень

Горо ле, горо зелена, майчице моя хайдушка, имамъ си китна премѣна, имамъ си писана пушка!

Старото бащино знаме какъ ще се, горо, остави: мисълъ хайдушка ме мамѣ въ твоитѣ китни джбрави!

Майка ме въ кжици запира, либе — низъ равнитѣ друми, ала се сърдѣе не спира съ китени китки и думи!

Момково срдѣе юнашко майка и либе не жали! Пусто телло сиромашко кръвъ харамийска запали!..

пението и волята на войницитѣ отъ бойната линия.

— Той, Пеню, не знае нито шо е война, нито пъкъ какво е да си баща: презъ първата война отъ хиляда осемстотинъ осемдесетъ и петата, като младъ — бѣ си неслушачъ, сега пъкъ — безъ леца.

За какво има да мисли! — обясняваше съ известна наостреностъ Добри Свѣтката.

— Откъде сж тия хвъркати гости, чичо Никола? — намѣси се една отъ сѣседскитѣ жени и измѣсти подхванатия разговоръ.

— Кажѣ ми ти, че и азъ да ти кажа, откъде сж. Презденеси ги видѣхъ на покрива. Тѣмко трѣбваше на пѣтъ за водницата, гледамъ — гълъжи! Казахъ си, че не сж тукешни — тѣй и излѣзе. Посвикнаха; слизатъ на

земата, влизатъ въ тавана и отъ човѣкъ вече не се плашатъ тѣй, както презъ първитѣ дни. Подъ крилото на чалулатия сж гълъбово-синия цвѣтъ е свързани нѣкакѣвъ знакъ: прѣпне ли — знакътъ се вижда, виси на концѣтъ Мисля си — кой ли пъкъ ще да му го е свързали!

— Ще трѣбва да го примамимъ въ обора, та тамъ и да го хванешъ.

— Хитри сж тѣ, Пеню, не влизатъ въ обора. Ще трѣбва да посвикнатъ съ насъ, съ добитѣка — тогава може и да се излѣжатъ. Лежатъ вече на таване, чалулатия — сжщо.

— Какъвъ ли е знакътъ подъ крилото накачулатия? Ще трѣбва, татко, да опитаме да уловимъ гълъба, — намѣси се Люца въ разговоръ.

— И това ще стане, дѣще.

КНИГОПИСЪ

Получиха се въ редакцията: На село — повестъ — отъ Вичо Ивановъ стр. 164 издание на в-къ „Литературенъ гласъ“ — София.

Дни и нощи — разкази — отъ Вичо Ивановъ — стр. 145 — цена 40 лв. издание Т. Ф. Чипевъ — София.

Загълъхналата гора — повестъ отъ Вичо Ивановъ — стр. 134 цена 30 лв. издание Т. Ф. Чипевъ — София.

Образи и отражения — литература и искусство — отъ Вичо Ивановъ стр. 203 — цена 40 лв. — издание Т. Ф. Чипевъ — София.

Изтокъ — пжтеписи — отъ Кръстю Бѣлевъ — стр. 128 — цена 30 лв. — издание Гологановъ — София.

Земята която ни храни — пжтеписи отъ Кръстю Бѣлевъ стр. 112, цена 20 лв. Издание Гологановъ — София.

Пъленъ есперанто-български речникъ (енциклопедиченъ) отъ Атанасъ Николовъ стр. 500, цена 80 лв. издание „Братство“, Севлиево.

Речникътъ е ценно помагало въ ржцата на всѣки есперантистъ, начинающъ и напредналъ, тѣй като обхваща и всѣки нововъведени въ Есперанто думи. Одобренъ е отъ Български Есперантски Сюзъ.

Мнимиятъ училищенъ инспекторъ — комедия въ 4 действия отъ Благо Елкинъ цена 25 лв. Комедията е съ сюжетъ изъ живота на българитѣ-мохамедани (помаци) отъ Родопъ.

Земата съ рози — разкази отъ Крумъ Димитровъ — цена 10 лв. издание „Свѣтлина“ — Пловдивъ.

В-къ „Fratesco“ (на Есперанто) съ следното съдържание:

Помогай! Какво е далъ българския народъ на другитѣ народи, Езикови въпроси: предлози, образуване на думи, притчи и приказки, Български народни приказки, Хроника, Книжнина и др.

Годишенъ абонаментъ 10 л. адресъ: в-къ „Fratesco“ — Севлиево.

Артиста отъ Народния театър-София — Никола Икономовъ е приготвилъ за печатъ новата си работа: Война — драма въ 3 действия съ сюжетъ изъ българската действителностъ.

Ония читалища, които искатъ да си набавятъ пиеси за предстоящия сезонъ на театралнитѣ си трупи, нека се обадятъ на редакцията-вестникъ „Завой“ — Варна.

щитѣ бѣха други... Другъ бѣ животътъ!..

— Война.

И презъ днитѣ, когато не достигаше никакво ехо отъ оная отжъденъ животъ, воловарчетата и овчеретата, като се връщаха привечеръ въ село, разправяха, какъ лѣгли съ ухомъ земята и чували непрекъснѣтъ тънѣнѣ.

— Ехъ, война ли е!.. Помня оная — отъ хиляда осемстотинъ осемдесетъ и петата година, бѣхъ младъ войникъ. Една нощъ завалѣ дъждъ отъ звезди: падаха звездитѣ, като че лѣнѣ на Стрѣшния сждъ бѣ дошелъ. Всички войници — до единъ, бѣхме онемѣли. Казахъ си: „Отъ тая братска война небого чекъ негодува — звездитѣ падатъ!“

Сегашната война не прилича

на оная — хората сж други, и оржиките е другол — говорѣше чичо Никола тази вечеръ предъ вратника, на нѣколко седки жени и стари, дошли едни-други да се утѣшатъ, мисли да развѣнѣятъ.

— Нѣмаме писмо отъ Димитръ, забави да пише, — обадѣ се Люца загрижило.

— А и тукъ — въ село поща ли имаме! Писмата се бавятъ, кметскиятъ намѣстникъ своята работа гледа, за общата — не йска и да знае. Какво отъ туй, че писмата редовно не се получаватъ!..

— А че то — и азъ отъ синове си редъ още не съмъ получилъ — присѣдинѣе се дѣдо Пеню оварѣтъ. — Кметскиятъ каза, че въ време на война — оная, които сж въ тила — трѣбвало да иматъ тър-

пението и волята на войницитѣ отъ бойната линия.

— Той, Пеню, не знае нито шо е война, нито пъкъ какво е да си баща: презъ първата война отъ хиляда осемстотинъ осемдесетъ и петата, като младъ — бѣ си неслушачъ, сега пъкъ — безъ леца.

За какво има да мисли! — обясняваше съ известна наостреностъ Добри Свѣтката.

— Откъде сж тия хвъркати гости, чичо Никола? — намѣси се една отъ сѣседскитѣ жени и измѣсти подхванатия разговоръ.

— Кажѣ ми ти, че и азъ да ти кажа, откъде сж. Презденеси ги видѣхъ на покрива. Тѣмко трѣбваше на пѣтъ за водницата, гледамъ — гълъжи! Казахъ си, че не сж тукешни — тѣй и излѣзе. Посвикнаха; слизатъ на

земата, влизатъ въ тавана и отъ човѣкъ вече не се плашатъ тѣй, както презъ първитѣ дни. Подъ крилото на чалулатия сж гълъбово-синия цвѣтъ е свързани нѣкакѣвъ знакъ: прѣпне ли — знакътъ се вижда, виси на концѣтъ Мисля си — кой ли пъкъ ще да му го е свързали!

— Ще трѣбва да го примамимъ въ обора, та тамъ и да го хванешъ.

— Хитри сж тѣ, Пеню, не влизатъ въ обора. Ще трѣбва да посвикнатъ съ насъ, съ добитѣка — тогава може и да се излѣжатъ. Лежатъ вече на таване, чалулатия — сжщо.

— Какъвъ ли е знакътъ подъ крилото накачулатия? Ще трѣбва, татко, да опитаме да уловимъ гълъба, — намѣси се Люца въ разговоръ.

— И това ще стане, дѣще.

Да се прибираме, че мръкнъ Лека ви вечеръ.

— Ваща по-лека!..

— И всички се разотидоха.

Жсти есенни мрачини падаха надъ селото и полетѣ. Откъмъ балкана се спусти морска хладина, овлажни дворовѣтѣ и се затича къмъ мерата, кждето зажаднѣлитѣ есенни тревѣ чакаха роса. Далечинитѣ се стопиха въ мрачинитѣ — тамъ нѣжиде небе и земя станѣха една безкрайностъ. Полето и балкана притихнаха, пжтищата пъкъ — бавно-бавно запустѣяха.

По улицитѣ все още се мѣркаха жени и стари, а тукъ-тамъ по домоветѣ — дечицѣ ту проплакваха, ту отново замлъкваха. Презъ прозорчетата на кжщицѣтѣ, въ които се оттегляше и затихваше тревожниятъ

Редактор-стопанин Стоян Дичев

Театрални студии

Немирович Данченко на репетиция

(Продължение от брой 30)

Но когато работим, ние така живеем с цялото си същество, че няма защо да се страхуваме от гръбски или „отклонения“. Аз подчертавам особено израза за цялото си същество, защото творческата работа не иде само от главата. Ако ние мислим постоянно: как да го направим това? — ще изпаднем в рационализъм, в излишна разсъждаемост. А този рационализъм, по мое разбиране, е един от най-големите грехове в изкуството.

Това главно искане от актьора въ последно време ясно се свежда към сливането на трити правди и в сценичното творчество: социална правда (да се представя самата действителност и движущият я сили), психологическа правда (създаване на сцената жив човек при всяко положение, постъпки, стремежи) и театрална правда (срещ: първо стилът и жанрът на пиесата, диктуващи такива именно, а не други изразни средства и второ законити, които безусловно се налагат въ всяка театър — законити, които изключват обикновената сходност между сцената и живота).

Обладана от десетките психологични и битови особености на образа, фантазията на актьора лесно може да се увлече от нещо второстепенно. Превеличаване по значимостта на характера ще обезобрази социалната или художествената правда на образа или въ най-добрия случай ще унищожи нужния акцент.

Творческото чувстване на идеята въ пиесата, повикано на живот от новото революционно мировъзрение, принуждава театъра да подбира из богатствата на всички жизнени нишки, от които е изтъкан образът, само явяването и чертите с голямо съдържание, типични явления, а не дребножителски, тъй именно, които определят цялата същност на образа въ настоящето или въ подсъзнанието бъдеще.

Режисьорът — тълкувател, режисьорът — организатор е призван да помогне въ това на актьорът, а после да им

покаже като въ огледало гръбски и отклоненията.

Ето съ това се занимава Владимир Иванович въ своята репетиционна работа.

Актьорът-особено опитният актьор, талантливият актьор който е спечелил симпатии на публиката, често пъти носи въ своето творчество цѣлѣ куп от шаблони — веднъжъ завинаги усвоени прийоми, които от изразителни и ярки, талантливи и заразителни за публиката, тѣ често се превръщатъ въ прищипи на актьора. За нѣкой обръзъ пъкъ тѣ изведнѣжъ се превръщатъ въ явна пречка.

Владимиръ Ивановичъ открива шаблонитѣ съ безпогрѣшна проникателностъ и имъ обявява война. Тогава той отнежда актьора въ кабинета си и надѣлго се занимава съ него насаме.

Поѣмкога той му казва най-горчиви истини, като се измъчва съ неговата болка, безъ да се съгласи на компромиси обаче. Компромиситѣ той замѣства съ искрено желание да помогне, но да помогне на дѣло.

Минава седмица, втора, трета и колко често ние присъствамъ въ Художествения театъръ при „новото раждане“ на актьора въ неговата нова роля.

Немировичъ-Данченко се стреми преди всичко съ предѣлната точностъ да установи мисълта на дадена сцена или роля. Защо се прави това? Какъ ще се отрази то въ идейно-художествено-битовия комплексъ на образа? Въ какво взаимотношение ще бѣде то съ личнитѣ на другитѣ образи въ пиесата? Ще обогати ли то сложнитѣ пѣть, който води ансамбъла на изпълнителитѣ, осъществяване идеята на представлението?

Ето такива въпроси наизрѣно го възбуждатъ — него — режисьора, който вижда спектакъла въ перспектива.

Но съ актьора той нѣма да говори на такъвъ езикъ по причина на страха си да не погуби непосредствено създаденото отъ актьорскитѣ фантазии, защото тогава актьорътъ ще се вдълбочи въ разсъждения, ще играе резултата безъ да премине всички психологически степени на създаването му“.

(следва)

ХРИСТО БОТЕВЪ — поетъ, критикъ и философъ — отъ Тодоръ Павловъ.

Личността и многостранното житейско дѣло на Ботева сѣ разглеждатъ отъ не малко наши учени и проучвачи на възрожденската епоха. Това се е налагало и продължава да се налага, най-вече, поради изключително значението на Ботево-то поетическо, публицистично и революционно-политическо дѣло.

Но, макаръ и да има изписани доста трудове за Ботева, все още не е хвърленъ единъ задълбоченъ, научно критически и теоритически вънрешъ погледъ върху ролята и значението на Ботева-та личностъ. Отъ нѣколко години насамъ, въ това отношение се заработи по-упорито и системно. Издѣлнитѣ трудове на покойния Георги Бакаловъ, д-ръ Мих. Димитровъ и напоследѣкъ на Тодоръ Павловъ вънасятъ новъ и правдивъ обликъ въ нашата ботеведска литература.

Съ своя не твърде обширенъ, но тъй желанъ и крайно напремененъ трудъ, известния нашъ ученъ, критикъ и популяризаторъ Тодоръ Павловъ разглежда Ботева като поетъ, критикъ и философъ. Знаейки добре, че „времето на Ботева“ не само не е вече отминало, но тъкмо обратно, тепърва настъпа у насъ“, авторътъ съ една завидна въцѣпна и отговорностъ предъ почитателитѣ на конкретния политико-общественъ моментъ, хвърля обилна и правдива свѣтлина върху личността и дѣлото на тоя, който се е издигналъ въ съзнанието на народа и „поколѣнията, като „духовенъ стожеръ на нашето национално и общочовѣшкото съзнание“.

Още отъ самото начало авторътъ прави обща характеристика на Ботева като гениаленъ поетъ и националенъ герой, която по своята обективностъ и политическа правда, добива особено и крайно актуелно значение. За разлика отъ нѣколко тѣсногърди, практически погрѣшни и научно-неправилни преценки на Ботева-та личностъ, Тодоръ Павловъ ъ дава едно изключително вѣрно определение: „Научно правилно и въ всѣко отношение целесобразно е да се разбере веднъжъ за винаги и неотклонно да се изтъква и подчертава, че въпрѣки платения, неизбѣженъ за времето си, данъкъ, Ботева можа да се издигне както надъ тѣсногърдия национализъмъ, така и надъ отвѣщания интернационализъмъ и да ни даде и въ своитѣ писания и въ своята революционна практика истински гениаленъ синтезъ на патриотизма и космополитизма, на национално-българското и общочовѣшкото, на злободневно-конкретното и принципално-вѣчното, на политическата и чиста поезия, на интимно лич-

ното и обективно обществено. И именно защото и доколкото това е така, той смогна както чрезъ поезията и публицистиката си, така и чрезъ революционната си практика, увѣнчана съ геройска смъртъ, да стане най-пълниятъ, най-яръкиятъ, най-влиятелниятъ изразителъ на усътрема на нашия народъ къмъ свѣтло национално и общочовѣшкото бъдеще и да изиграе ролята на най-великъ вдъхновителъ и организаторъ-строителъ на цѣлкупното наше народно прогресивно движение.

Въ полемичната си статия „Ботева въ поезията си“ отговаряйки на проф. Мих. Арнаудовъ за критическата му студия върху поезията на Ботева, авторътъ, разглежда съ една удивителна и последователна критичностъ цялостния, пълнокръвненъ поетически образъ на безсмъртния революционенъ поетъ. И докато уважаемиятъ професоръ прави усилия да убеди читателитѣ, че поезията на Ботева е само фрагментъ отъ нѣкаква недовършена изповѣдь и по тоя начинъ довежда до едно своеобразно развѣнчаване на Ботева като поетъ, Т. Павловъ разкрива съ убедителностъ и рѣдка въцѣпна ширинско значение на Ботева за нашата литература. Така той смята за рухването на тѣя „критически“ разбирания върху Ботева-та поезия, които, особено при сегашнитѣ крайно натепати и отговорни исторически дни, са колкото ненужни, толкова и опасни.

Най-интересни и съ особено значение за конкретнитѣ прояви на нашия литературенъ и общественъ животъ сѣ статиитѣ на Ботева като критикъ и философъ. Тукъ авторътъ разкрива разбиранията на Ботева като литературенъ критикъ, който още тогава е съзнавалъ ясно основнитѣ връзки, които движатъ изкуството, като факторъ на обществено-историческа прогресъ. Съхващайки нуждата и конкретнитѣ изисквания на своето време, гениалния поетъ още тогава се обявява за обществената тенденциозностъ на литературата. Съ това той надхвърля не само разбиранията на своитѣ съвременници-литературни критици, но и тѣя на апологетитѣ на тъй нареченото „чисто изкуство“. Така Ботева очерта устремения пѣтъ на съвременния художественъ реализъмъ въ литературата. Отъ друга страна, колкото и да държи на нейния идейенъ обликъ, той далечъ не подценява художествената и естетическа стойностъ на литературното произведение. Нѣщо повече, той се явява като горещъ защитникъ на единъ основенъ законъ въ

изкуството — единство между форма и съдържание. Особено характерно е казаното въ брочурата за отношението на Ботева къмъ бездарнитѣ литературни творци и плагиаторитѣ.

Авторътъ хвърля, сѣщо така, правдива свѣтлина и върху философския съгледъ на Ботева. Макаръ и да не прави обширенъ анализъ върху философскитѣ схващания на голѣмия революционеръ, той чрезъ общо, но задълбоченъ, последователенъ и научно-критиченъ теоретически погледъ, очертава пѣтъ на Ботева-та философска мислъ. Той успѣва да ни даде едно, очистено отъ груба тенденциозностъ и сектанщина, вѣрно опредѣление на Ботева не само като философъ, но най-вече, като реалистиченъ философъ-политикъ.

Разглеждайки разположението на основнитѣ двигатели и обществени сили презъ времето на Ботева, Тодоръ Павловъ разкрива една много интересна страна отъ епохата на революционното ни минало: движущитѣ сили и хегемонния революционенъ факторъ на нашето национално-революционно възстание. За разлика отъ мнозина наши учени и изследователи на възрожденската епоха, които въ повечето случаи надценяватъ и смѣсватъ ролята на движущитѣ революционни сили съ революционния хегемонъ, авторътъ посочва лислата на единъ съществъ факторъ въ нашето народно възстание — фактическия революционенъ хегемонъ. Посочвайки тѣя интересни и отъ голѣмо практическо значение страни на бурното революционно време, въ което изстрада и се разви многостранната Ботева личностъ, авторътъ смята за правилната характеристика на Ботева като революционенъ и политически стратегъ.

Изобщо, съ новия си популяренъ трудъ, Тодоръ Павловъ вънася не само цененъ приносъ къмъ книжнината за Ботева, но и отговаря на една актуелна нужда най-вече за тѣя, които се вдъхновяватъ въ борческия си устремъ къмъ щастливи и радостни дни отъ огнената поезия, бурния революционенъ животъ и геройски подвигъ на безсмъртния поетъ — инженеръ на народната революционна дѣла. Всѣки прогресивенъ и чистомислящъ читателъ, който търси да разкрие все по-вече многостранното дѣло на гениалния поетъ, трѣбва да прочете популяричния и крайно навременъ трудъ на Тодоръ Павловъ.

Дим. Митревъ

Четете „Завой“

животъ на селото, надничиха вънъ въ мречинитѣ червени свѣтлинки.

На небаго трептѣха студени звезди.

Гължбитъ отдавна се прибра въ тавана. Вътрѣтъ тихо подсираваше на трѣстиката подъ сръката, като овчеръ — подиръ стадото си.

Като се навечеря — семейството се натъркеля по разпоселанитѣ постелки въ двѣтѣ стаи. Въ стаята на старитѣ замѣднуха газена лампа.

Чичо Никола до късно презъ нощта мисли — какъ да улови качулатия гължбъ и вземе тайнствения знакъ подъ крилото му. После той се размисли за зѣта си... Въ тишината чуваше прѣщето на догарящата фитилъ на лампата... Съ тѣя свои мисли-той заспа и пакъ

съ тѣхъ той посрещна утрото на другия денъ.

III

Сутринта чичо Никола сие отъ тавана нѣколко газени сандѣци и ги пренесе предъ обора, където бѣ не само заветъ, но — и сухо. Ситниятъ дъждъ, който завалѣ на размѣване, нѣмаше изгледъ да спре. По полето и близна надъ селото пълзѣха гъсти мъгли, а отъ кръжозора въ далечината — нищо не се виждаше. Слънцето — никъде не се показваше — то едва-едва се забелязваше презъ мъглитѣ и дъжда да се търкала по небето, като ситъ вѣлкъ — на поляна.

Есенътъ си отиваше — сплѣтъ студентитѣ дъждове, скоро и зимата ще се спусне отъ сѣверъ съ виешитѣ вѣтрове.

Чичо Никола влѣзе въ обора, взема телсата отъ мажгала, трона, рокана — отъ гредата и една шела рѣждали гвоздеи и седна предъ прага, на сухо. Той опита телсата дѣла и е остра, а после заоправя съ копелта нѣколко изкривени гвоздеи, които трѣбваше да влѣзатъ въ работа. На пѣтъ за училището, при него се отбисинътъ му.

На гължбитъ гължбарницѣ ще направи. Зима иде. Духове ли злитъ северякъ — може да ги измори, мохнати животинки сѣ тѣ. Гължбарницѣтѣ ще сложа въ обора. Ти пъкъ Странчо, ще се грижишъ да ги хранишъ. Свинка ли еднакъ съ добитъка въ обора, ще свикнатъ и съ насъ. Лесно ще уловимъ тогава качулатия и шевидимъ, какво носи той подъ

крилото си. Момченцето подскокна, като агънце, завъртъ не на една петъ и хукна радостно къмъ училището! Малко ли бѣ за него туй, дето занепрѣше ще храни пѣстрати и гашети гължби...

Гължбитѣ се бѣха наредили по сръката надъ чичо Никола и кротко надничаша въ онава, което правѣше. Нѣкой отъ тѣхъ, измокрени отъ студения есененъ дъждъ, слизаша надъ гредитѣ подъ сръката, гсушавоха се тамъ и само отвреме навреме тѣжно се изгугукатъ или пъкъ ще изпльскатъ съ крила.

Като чуеше това — чичо Никола ще спре работата, ще погледне нагоре и ще имъ продума: — За васъ, за васъ сиромо-

шини, сѣмъ се загрижилъ отъ сутринта насамъ. Гължбарницѣ ще ви направя, въ борба ще ги сложа, та ако се пристрашите — съ домашния добитѣ тамъ заедно да си живеете.

Нѣкой отъ гължбитѣ като че разбираха, какво имъ говори човѣкътъ — вдигнатъ глави, надникнатъ къмъ него и дълго се аслушаватъ. Забелязавъ това тѣжно любопитство, чичо Никола имъ отговаряше:

— Туй! Гължбарницѣ ви правя азъ, съ добро да се запознѣемъ, та приятели да станемъ. Малко търпение. Ивашта сѣба не е „по-долу отъ нашата, човѣшката“. Докато сте гости на мока нѣща, искамъ да ви бѣде добре: изкарайте зимата тукъ, а пъкъ на пролѣтъ — земя широка, храна — всѣкъва и навредъ... Нѣма да ви